

VNETJE SREDNJEGA UŠESA

Rok Popič in Alenka Kravos

1. Kako pogosto je vnetje srednjega ušesa?

Vnetje ušesa je pogosta bolezen, posebej pri dojenčkih in otrocih. Do tretjega leta starosti ima vnetje ušesa vsaj enkrat 80 % otrok. Nekateri otroci so tudi bolj dovzetni za okužbe in se jim vnetje ponavlja.

2. Kaj povzroča nastanek vnetja srednjega ušesa?

Bolezen je povzročena zaradi dveh mehanizmov. Prva je motena prezračevnost srednjega ušesa, ki nastane zaradi zaprtja cevčice, ki povezuje žrelo in votlinico srednjega ušesa, to je t.i. Evstahijeva tuba. Odprta Evstahijeva cev omogoča zračenje in čiščenje srednjega ušesa, kar je pomembno za normalen sluh. Dojenčki in majhni otroci imajo vnetje srednjega ušesa pogosteje kot odrasli, ker še nimajo razvite dobre obrambe proti povzročiteljem okužbe in ker je pri njih Evstahijeva cev kratka, široka in leži bolj vodoravno kot pri odrasli osebi. Drugi mehanizem pa je vnetje sluznice notranjega ušesa, ki jo povzročajo mikroorganizmi, ki pridejo v srednje uho iz nosu oz. žrela. Vnetje ušesa pogosto sledi prehladu oz. vnetju nosne sluznice in/ali žrela.

3. Kako se vnetje srednjega ušesa kaže?

Simptomi in znaki vnetja ušesa so:

- bolečina v ušesu (otroci se grabijo za uho, so nemirni, sitni, neješčji ...),
- povišana telesna temperatura,
- otrok lahko slabše sliši/se ne odziva na zvok,
- pojavi se občutek polnega, zamašenega ušesa ali šumenje v ušesu,
- morebiten gnojni izcedek iz ušesa pri gnojnem vnetju in predrtem bobniča,
- pri malih otrocih nespecifični znaki: razdražljivost, bruhanje, driska ...,
- morebitni spremljajoči znaki prehlada: izcedek iz nosu, boleče žrelo, kašelj ...

4. Kako postavimo diagnozo?

Za diagnozo je največkrat dovolj skrben razgovor s starši in podroben klinični pregled, predvsem ušes s posebnim instrumentom otoskopom. Včasih so potrebne še dodatne preiskave, kot so: preiskave sluha in mikrobiološki pregled izcedka iz ušesa.

5. Kako poteka zdravljenje?

Za zdravljenje z bakterijami povzročenih vnetij srednjega ušesa se uporabljajo antibiotiki. Antibiotike moramo začeti jemati takoj, v odmerku in časovnih presledkih, ki nam jih predpiše zdravnik. Antibiotično zdravljenje traja od 7-10 dni. Ne prekinjajte z jemanjem antibiotika, četudi se vaše stanje izboljša. Antibiotik večino bakterij uniči že v nekaj dneh, zato se bolnikovo

počutje kmalu izboljšša. Če zdravilo jemlje premalo časa, lahko nekaj bakterij preživi in okužba se bo ponovila. Preživele bakterije, ki so bile v stiku z antibiotikom, lahko razvijejo obrambne mehanizme odpornosti (rezistenca), zaradi katerih zdravila ob ponovni okužbi ne bodo več učinkovita. Zdravnik pa nam lahko predpiše pri vnetju srednjega ušesa tudi zdravila proti vročini, bolečinam ter kapljice za nos, ki zmanjšajo oteklino nosne sluznice in izboljššajo prezračenost srednjega ušesa.

6. Kako bolezen poteka?

Bolezen se ponavadi začne z nenadno bolečino v ušesu, ki ji v 24 urah sledi tudi povišanje telesne temperature. Tudi brez antibiotične terapije lahko pride do izboljšanja po 1-2 dneh. Ob hudem vnetju lahko pride tudi do predrtja bobniča. Takrat pride do izcedka iz ušesa in do zmanjšanja bolečine. Če vnetja ne zdravimo, lahko nastane tudi trajna okvara sluha.

7. Kako poteka spremljanje bolnika z vnetjem srednjega ušesa?

Bolnika z vnetjem srednjega ušesa spremlja zdravnik družinske medicine oziroma pediater. Po uvedbi antibiotične terapije bi naj prišlo do izboljšanja znotraj 48 ur, če tega izboljšanja ni, je potreben ponoven obisk pri zdravniku zaradi izključitve zapletov vnetja. Kontrolni pregled pri osebem/otroškem zdravniku je potreben po končanem zdravljenju z antibiotiki. Zdravljenje je uspešno, če izzvenijo simptomi in se izboljšša sluh, izgled ušesa – bobniča pa je pri pregledu normalen.

8. Kako si lahko pri vnetju srednjega ušesa pomagata sami?

- Skrbite za prehodnost nosu, še posebej, če gre za otroka.
- Ob zvišani telesni temperaturi uživajte dovolj tekočine.
- Zaščitite ušesa pred vetrom.
- Ne vlivajte ničesar v sluhovod (toplo olje ...), ne drezajte po ušesu.
- Dovolj počivajte.
- Ne pošljite otroka prekmalu v vrtec.
- Prehodnost nosu oz. dekongestija nosne sluznice je glavni cilj samoukrepev. Ostali ukrepi so bolj postranskega pomena.

9. Kako vnetje srednjega ušesa vpliva na vaše življenje?

Vnetje srednjega ušesa je lahko zaradi bolečin in slabšega sluha sila neprijetno. Ob vnetju ušesa se dogovorimo s svojim zdravnikom družinske medicine o bolniškem dopustu. V času bolezni nismo primerni za delo in moramo počivati, predvsem zaradi hude bolečine, slabšega sluha in zaradi čim hitrejšega okrevanja. Bolečina in povišana telesna temperatura mineta po nekaj dneh, vendar moramo predpisano zdravilo jemati redno in do konca, da res pride do popolne ozdravitve in da ne pride do zapletov. Ostanki vnetja, tekočina v srednjem ušesu in s tem slabši sluh lahko vztrajajo še nekaj tednov. Dekongestija nosne sluznice in žrela lahko traja dlje.

10. Ali in kako lahko nastanek vnetja srednjega ušesa preprečite?

Vnetja srednjega ušesa ni mogoče preprečiti, lahko pa zmanjšamo možnost, da bi sploh zboleli:

- zmanjšajte možnost prehladov in drugih bolezni dihal, posebej pri otroku: čim dlje ga zadržite v varstvu doma, kjer je manj otrok,
- otroka poskušajte čim dlje dojiti in ne hraniti po steklenički,
- ne izpostavljajte otroka cigaretnemu dimu, ne kadite v njegovi prisotnosti,
- naučite otroka pravilnega usekovanja — nos naj bo čim bolj prehoden. Če je otrok še premajhen, mu ob prehladu redno čistite nos.